

Multifunktionel jordfordeling Åkær Enge ved Hvidbjerg Å - 2021

Afrapportering af projekt 7846 Jordfordeling – Danmarks største puslespil

I 2020 kontaktes det daværende LandboThy af en gruppe lodsejere med jord i et område der hedder Åkær Enge. Lodsejerne er bevidste om at det bliver sværere og sværere at få et godt økonomisk udbytte af driften af jorden. Det meste jord i området holdes dog i omdrift, da man er klar over at en eventuel kompensation kan være højere hvis arealerne ikke får status af permanent græs.

Lodsejerne henvendte sig via to lodsejerrepræsentanter, som havde snakket med størstedelen af de ca. 15 lodsejere af lavbundsjorden. I første omgang havde lodsejerne forsøgt at vise overfor Thisted Kommune at der var bred opbakning til et vådområde- eller lavbundsprojekt blandt lodsejerne. Kommunen kunne dog ikke prioritere dette projekt frem for andre mere modne projekter, som allerede var på tegnebrættet.

LandboThy var spurgt af SEGES om man ville være interesseret i at deltage i et projekt omkring multifunktionel jordfordeling, hvor barrierer og muligheder skulle afklares via arbejdet med konkrete projekter rundt omkring i landet. LandboThy indgik derefter i en dialog med lodsejerrepræsentanterne om at der kunne arbejdes med deres område i projektet, for de midler LandboThy fik hertil.

Som afrapporteret i 2020 blev der afholdt møder med forskellige interessenter, særligt med fokus på statslige og kommunale opgaver i forbindelse med arbejdet med multifunktionel jordfordeling.

Projektet består af et kerneområde hvor der ifølge Landbrugsstyrelsens kort er højt kulstofindhold, og derfor relevant til udtagning umiddelbart, og derfor som lavbundsprojekt.

Formålet med LandboThys involvering i projektet er at oparbejde kompetencer med udvikling og afvikling af multifunktionelle jordfordelingsprojekter. Konceptet med multifunktionel jordfordeling handler om at gøre landskabet multifunktionelt, således at arealerne kan imødekomme flere arealinteresser i det åbne land såsom klimasikring, vandmiljøforbedring, rekreative og naturforbedring.

- Hvad er der arbejdet med i området

Der er arbejdet med dialog om muligheder for at gennemføre projekt om ændret arealanvendelse i området. En væsentlig del af projektet har været koordinering af hvem der igangsætter arbejdet med et konkret projekt som involverer jordfordeling, og som samtidig indeholder midler til ekstensivering af arealer.

Der er arbejdet med involvering af mulige interessenter i det konkrete område med henblik på at få repræsenteret flere interesser end blot lodsejernes og det konkrete miljøindhold som et lavbunds- eller vådområdeprojekt med jordfordeling vil have.

Der er arbejdet med forskellige mulige projekterejere af den multifunktionelle jordfordeling. I 2020 virkede det til at det ville være Naturstyrelsen der havde ressourcen til at drive projektet, men Kommunen repræsenterer en bredere vifte af interesser og har i teorien midler fra Finansloven til at facilitere processen, disse er dog DUT-midler og anvendes som ikke-øremærkede midler i afdelingerne og derfor til andre ”større” dagsordner, såsom klima- og lavbundsprojekter som er meget ensidige i deres formål.

- Hvilke møder er gennemført

I december 2020 blev der afholdt møde med SEGES, NST Thy, Thisted Kommune og Thisted Vand, hvor der blev diskuteret forskellige barrierer for en konkret multifunktionel jordfordeling. Efter mødet fremsendte repræsentant for SEGES en mail om forslag til de forskellige deltagere om hvad det foreslås at de arbejder videre med, for at det samlede team på tværs af institutioner samarbejder om multifunktionel jordfordeling. Efterfølgende er det relativt radiotavsheds, hvilket formentlig skyldes travlhed i enhederne.

I foråret 2021 afholdes et møde med Thisted Kommune, NST Thy, LandboThy og SEGES omhandlende hvordan man kunne konstituere sig i et forpligtende samarbejde omkring involvering af landbocenter og kommune i koordinering af projekter i det åbne land, med henblik på at skabe mere helhedsorienterede løsninger. Det handlede eksempelvis om

projektet ved Åkær Enge, hvor der skulle udarbejdes en plan for hele åsystemet fra Sjørring Sø til udmundingen i Limfjorden ved Agger. Til dette møde var også landboformand og formand for Teknik og Miljø i Thisted Kommune med. Begge de politiske repræsentanter gav udtryk for en velvilje for at tænke mere i helheder. Man fik dog et indtryk af at man frygter store projekter, og derfor hellere vil dele det op i mindre projekter.

I april 2021 udviser lodsejerne en vis utålmodighed med fremskridtene i projektet og hører derfor LandboThy ad om mulighederne for at lave et klimalavbundsprojekt som de selv driver, eventuelt i en foreningskonstruktion.

Til dette møde deltager LandboThys repræsentant i MUFJO-projektet og Oplandskonsulenten for området hos en af lodsejerne i området samt to andre lodsejere. Lodsejerne giver udtryk for at de vil være fint tilfredse med kompensationsssatserne i denne ordning, og derfor ikke har noget imod selv at stå for projektet.

Oplandskonsulenten og LandboThys repræsentant gennemgår fordele og ulemper ved projektet, blandt andet den økonomiske risiko hvis der afholdes udgifter som ikke kan finansieres via tilsagnet hvis der ikke kan gives tilsagn. Særligt tidshorisonten for projektet blev der lagt vægt på ikke ville være væsentlig anderledes end i et lavbundsprojekt.

Efter mødet sender LandboThys repræsentant en mail til kontakten i Thisted Kommune om lodsejernes ønsker. Kort tid herefter bliver Limfjordssekretariatet involveret i udarbejdelsen af ansøgning om midler til lavbundsprojekt på vegne af Thisted Kommune.

I forhold til effektueringen af lodsejernes ønske om et projekt der omfatter Åkær Enge har Thisted Kommune ved flere lejligheder afvist at kunne prioritere, da der er andre mere grydeklare projekter under ansøgning. Limfjordssekretariatet involveres af Thisted Kommune til at udarbejde ansøgning om lavbundsprojekt.

I august måned 2021 får Thisted Kommune tilsagn om midler til forundersøgelse til lavbundsprojekt. Lodsejerne involveres. LandboThy bliver ikke orienteret om projektets status, før LandboThy rykker for status.

De første ejendomsmæssige og miljømæssige forundersøgelser er iværksat.

Limfjordssekretariatet har efter samtaler med lodsejere udvidet projektet til at tage yderligere oplandsområder til å-løbet med, så der sker mere ændret arealanvendelse i oplandet end blot kerneområdet. Udvidelserne sker efter konkrete lodsejerønsker.

- Hvad er lykkedes

Det er lykkedes gennem dialog at der nu arbejdes med et konkret lavbundsprojekt i området og der er taget yderligere områder med, som særligt kan sammenbinde naturen langs Hvidbjerg Vesten Å.

Herudover er der grundlagt et samarbejde omkring gensidig involvering i og af nye projekter i et forum bestående af Naturstyrelsen, Thisted Kommune og LandboThy (nu Fjordland). Der er kommet øget fokus på at der skal tænkes i større sammenhænge som også er formålet med udrulningen af jordreformen med multifunktionel jordfordeling som kerneværktøjet.

Det er LandboThys vurdering at kommunen og naturstyrelsen er blevet opmærksomme på vores kompetencer med jordfordeling, og arbejdet med at organisere lodsejere med henblik på at fremme udviklingen af jordfordelingsprojekter som kommune eller naturstyrelsen ikke umiddelbart finder relevant.

- Konklusioner på arbejdet

Der er oparbejdet kompetencer med interessevaretagelse, og forståelsen for lodsejernes muligheder og barrierer i projekter med denne type arealer samt involvering af interessenter såsom vandselskaber for at indfri nogle af mulighederne for multifunktionalitet i jordfordelingen.

Der er ikke arbejdet med lodsejere i 2021 og derfor ikke GDPR-skemaer på disse.